

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput VIII. De Christi Domini Anima, atque Intellectu.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83684](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83684)

& divinitati hypostatice conjuncta non habuit naturam ad dolendum, quatenus unita fuit Divinitati impatibili, & Virtuti, quæ corpus assumptum voluntarie

subjecit passioni; ipsam tamen naturam ad dolendum habuit in se spectata. Atque his, si alia occurrunt in Hilario difficultia, commode poterunt explicari.

CAPUT VIII.

De Christi Domini Anima, atque Intellectu.

SUMMARIUM.

1. Status questionis.

2. 3. 4. Fit propositio, & demonstratur ex Scripturis, traditione, & argumentis Theologicis.

5. imò eam Apollinarii hæresis infirmatur ab aliquibus Philosophis.

6. Propositio 2da fit, & deducitur ex dictis. 7 & 8. Objectis satisfi.

1. Status Questionis.

ARIANORUM plerique, ut ex præcedenti capite inferitur, corpus quidem à Verbo fatebantur assumptum, sed vicem animæ præstasse Divinitatem, quò hanc patibilem, & natura Patris adstruerent inferiorem. Testis est hujus erroris Athanasius de Incarnat. adversus Apollinaristas, Epiphanius de Anaceph. & S. P. Augustinus cap. LV. De Hæresibus. Apollinario tamen error iste præsertim tribuitur, quod revera non fuerit inter Arianos, & Eunomianos communis, Laodicænus autem Antistes illum apertissime propugnaverit. Nam cum anno 362. damnatus est in Synodo Alexandrina, cui interfuerunt Athanasius, & Eusebius Vercellensis, ob præclaram illius existimationem non fuit expresse nominatus: sed proscripta tantum fuit hæresis sub ejus nomine anno 381. in 11. Constantinopolitana Synodo Generali.

Notandum tamen est, quod Apollinaristæ humanam quidem animam Christo denegarunt, sed admiserunt tandem sensitivam, quali gaudent bruta animantia. Sanctus enim Pater Augustinus loc. citato ita illorum hæresim describit: *Apollinaristas Apollinarius instituit, qui de anima Christi à Catholica dissenserunt, dicentes sicut Ariani, Deum Christum carnem sine anima suscepisse. In questione testimoniis victi mentem, qua rationalis est anima hominis non fuisse in anima Christi, sed pro hac ipsum verbum in ea fuisse dixerunt.* Idem docent Athanasius libro contra Apollinarium primo, Cassianus de Christi Incarnat. Vincentius Lirinensis cap. 17. Commonitorii, alique complures. Primum itaque videndum est, an Verbum divinum animam revera assumpserit, deinde an hæc anima mente ac ratione prædita fuerit, an vero mente tantum cælesti atque divina.

2. PROPOSITIO I. Divinum Verbum animam humanam assumpsit.

Demonstratur Scripturis, Traditione, & Theologicis argumentis. Atque in tur Scripturis habetur 1. Joannis x. 15. *Ego*

pono animam meam pro ovibus meis. Hanc profecto animam constat non esse Verbum Divinum, quoniam istud eadem Persona est, quæ animam posuit, dum tradidit spiritum, & dum resurrexit, iterum illam sumpsit. Neque dicas accipi hoc loco animam pro vita tantum temporali, ita, ut ponere animam idem sit ac mortem subire; cum enim vita sit animæ in corpore officium, mors autem ejusdem animæ à corpore separatio; idem est posse mori, ac posse animam à carne divelli. Imò, etsi mors contingere aliquando posset absque animi separatione à corpore, dummodo ille vitæ officium, sive intrinsecum, notum subtraheret, quemadmodum asseruit Picus Mirandulanus: adhuc Verbum, quod animam posuit, & reassumpsit, ideoque illam à corpore vivificando pro libitu sejunxit, & revocavit, non anima esset, sed exercens in animam, ejusque officia potestatem. II. Tribuunt Scripturæ Christo passiones animæ, ut Joan. xii. 27. *Nunc anima mea turbata est: & Matth. xxvi. 38. Tristis est anima mea usque ad mortem;* nec non desiderium, mœrorem, aliasque passiones, quas supra diximus in impatibilem divinitatem non cadere.

3. Traditio. Traditio etiam Patrum exploratissima est. Athanasius in primo adversus Apollinarium libro ait: *Quomodo tristis, & animo turbatus humanam non habuit animam? Tribuere enim talem sensum materiæ insensibili absurdum, Deo immutabili adscribere blasphemum.* Theodoretus de Hæres. Fab. *Si enim Verbum Deus animam non assumpsit, nec liberare eam, nec gloriam ei parare potuit.* Eandem rationem affert Damasus Papa in Epistola Synodica, in qua hæc Apollinarii hæresim pro-

proſcripſit. S. Pater Auguſtinus Episto-
la ad Dardanum num. 4. *Profecto cum
dicis hominem perfectum, totam illic na-
turam humanam vis intelligi: non eſt
autem homo perfectus, ſi vel anima carni,
vel anima ipſi mens humana deſuerit.*
Cap. 4. de Fide, & Operibus adducit
ſanctus Pater eandem rationem nuper
ex Damaſo, & Theodorito productam:
quam etiam reperies in priori Nazianzeni
Episto- la ad Cledonium. S. Fulgentius
in libro de Incarnat. ad Traſimundum
cap. 14. & ipſe Apollinaris reſellit, ex
quo anima gravius peccato ſit vulnerata,
quam corpus, atque iſti dignitate præ-
cellat. Addit cap. 15. hoc argumen-
tum, quod tentatis in anima paſſio Chri-
ſti afferat auxilium, nec in eo quo tenta-
tus non eſt, tentatis auxilium miniſtret.
Validiſſimum utique argumentum, ac
deſumptum ex Episto- la ad Hebræos cap.
11. v. 17. & 18. Laudatus Athanaſius ci-
tato libro Apollinarium urget ex Chriſti
ad Inferos deſcenſu. *Quomodo, inquit,
affirmabitis celeſtem in Chriſto mentem
 fuiſſe animæ rationalis partes obeuntem?
An in duas diſiſum partes corpus ejus di-
cetis? An alia ejus pars in ſepulchro, alia
apud inferos extitit? Quomodo fieri po-
tuit, ut qui animam non haberet, ad in-
feros deſcenderit? Sufficiat pro reliquis
omnibus Synodica præcitati Concilii II.
Conſtantinopolitani, in qua legitur:
Incorruptam retinemus Incarnationis Do-
mini doctrinam, nec corpus ejus anima
ſuaque mente deſtitui, nec Incarnationem
ejus imperfectam eſſe ſtatuentes.*

4.
Et Theolo-
gicis argu-
mentis.

Ex his Theologicæ argumentationes
promuntur. Prima quod Chriſtus verus
homo eſt: at non eſſet, ſi rationali ani-
ma, quæ hominis eſt pars præcipua, ca-
reret. Altera quod hominem aſſumpſit,
ut illum redimeret, eſt autem animarum
potius, quam corporum Reparator.
Tertia quod in divinitatem, ut diximus,
naturæ noſtræ paſſiones, nec mors, nec
deſcenſus ad inferos, nec reſurrectio à
mortuis poteſt cadere. Poſtrema, quod
tribuit animabus in tentatione victoriam,
ideoque, & ipſe in anima tentatus eſt.

5.
Aliquorum
Philosopho-
rum ſenten-
tia multum
inſtingit
Hæreſin
Apollinarij.

Obiter nota valere adverſus hæreſim
Apollinarij ſententiam quoque illorum
Philosophorum, qui arbitrantur ſolam
rationalem animam eſſe dolendi, ac ſen-
tiendi capacem. Etenim Apollinaris,
cum Orthodoxi ad firmandam Catholi-
cam doctrinam illos provocarent ad illa
Salvatoris verba, *Tris ſis anima mea
uſque ad mortem*, reſpondebant triſtem
fuiſſe ſentiente animam, & optime corpus

poſſe absque anima rationali pati atque
ſentire, ut in brutis animantibus con-
tingit. Vide hanc ipſorum reſponſio-
nem inter Op. Sancti Athanaſii Dialogo
14. de Trinitate. Si ergo dixeris nul-
lam corpoream animam ſentire, ut do-
cent Philoſophi recentiores, omne hac
etiam ſententia tollitur Apollinaris
perſugium. Imo videtur Athanaſius ex
hac ipſa Recentiorum ſententia hæreti-
cos reſutare, dum ait: *Quomodo triſtis,
ſi humanam non habuit animam? Tri-
buere enim talem ſenſum materiæ inſen-
ſibili abſurdum.* Et forte ſi daretur
anima, quæ rationalis non eſſet, & ni-
hilominus dolorem ſentiret, poſſent
Apollinaris aliqua arte argumentatio-
nes iſtiusmodi eludere, ut animadvertit
Auctor Hiſtoriæ Symboli Apoſt. pag.
204. Itaque aliis recentiorum Philoſo-
phorum ratiocinationibus petitis ſive ex
Scripturis, quæ animantium animam po-
nunt in ſanguine, Genef. 14. 4. & Deut.
xii. 23. ſive ex motibus animalium à
ſolo ſpiritu influxu, & organorum
diſpoſitione pendentibus, ut liquet in
iis, qui ſunt in homine anima non ad-
vertente; accedit hæc, qua Athanaſius
impetit Apollinarium. Verum tamen
eſt, quod præciſa hac de natura animæ
quæſtione, admiſſaque plurium anima-
rum partitione, probatur in Chriſto ani-
ma rationalis ex ejus paſſionibus, qua-
tenus fuerunt cum apprehenſione animi
conjunctæ.

PROPOSITIO II. Aſſumpſit Verbum di-
vinum etiam humanam mentem atque intellectum. 6.

Sequitur ex dictis. Illa enim anima mente ac ratione prædita eſt, imo à mente atque ratione indiſtincta, quæ apprehendit, quæ perfectum hominem conſtituit, quæ ſubſiſtit etiam à corpore ſeparata. Talem eſſe Chriſti animam ſuperiora argu-
menta demonſtrant. Itaque mente ac
ratione anima Chriſti deſtituta non fuit.

SOLVITUR OBJECTIO.

Apollinaris opponunt, quod tum ex
Scripturis, cum ex ratione poſſit illo-
rum hæreſis comprobari. Delineans enim
Joannes Evangelista cap. 1. 14. Incarna-
tionem Domini, ait: *Verbum caro fa-
ctum eſt*, nulla animæ, aut humanæ
mentis facta mentione. Proximis ver-
bis inquit: *Et habitavit in nobis*, de-
monſtrans ad hoc in mundum veniſſe,
ut converſaretur cum hominibus: ad
quod ſane neceſſaria non videtur animæ
aſſumptio. 7.

L 3

assumptio. Ad quid autem hæc anima? Ut mortem Salvator pateretur? At mors in corpus vim habet, non in animam. Ut descenderet ad inferos? At descendit divinitas, vel persona. Ut miracula pararet? Verum hæc omnipotentia sunt opera. Itaque ut carnem assumeret, habuit Dei Verbum apertam causam habitandi inter homines, & pro hominibus moriendi: ut assumeret etiam animam, causam nullam habuit, præsertim cum posset ipsum Verbum supplere rationalis animæ munera, & facultates.

8.
Responde-
tur.

Resp. hæc ex dictis esse soluta. Diximus enim Scripturas non solum Christi carnem commemorare, sed etiam animam, spiritum, naturam humanam, atque hujus proprietates. Joannes ergo cap. 1. *carnem* pro toto homine posuit, ut Gen. vi. 12. Esaia xl. 5. Matth. xxiv. 12. Lucae iiii. 6. & ad Rom. iiii. 20. *Carnem* etiam Joannes commemoravit adversus emergentes hæreses eorum, qui negabant Christum in carne venisse, atque

ut ostenderet fuisse in corpore visibilem, manifestum, atque tractabilem, ut scribit adversus Praxeam Tertullianus. Addit causam alteram Ep. 120. Augustinus, *Ut Christi humilitatem magis ostenderet*. Neque Filius Dei factus est homo tantummodo ut habitaret in nobis, sed ut poneret animam suam, ut peccatores salvos faceret, ut tentaretur per omnia in similitudine absque peccato. Inferitur quidem mors corpori, sed anima recedente, & ratione ipsius animæ divina Persona descendit ad inferos, & resurrexit, quippe, ut ratiocinatur citato loco Athanasius, *neceffe est ab inferis resurrectionis initia repetere, ut perfecta & vera sit resurrectio, solutio nempe à morte, & liberatio spiritus ibi adservati*. Hæc, & alia plurima, cujusmodi sunt affectus omnes humani à Verbo absque mentis perturbatione suscepti, competere nequeunt divinæ naturæ immutabilitati, Ideoque nequit hæc singulas humani spiritus partes explorare.

C A P U T IX.

De rationalis animæ Christi perfectione, quantum spectat ad mentem, atque intellectum.

S U M M A R I U M.

1. Status quæstionis.

2. & 3. Fit propositio, & demonstratur variè.

4. 2da propositio multipliciter probatur.

5. 3ia propositio stabilitur.

6. & 7. Fit propositio 4ta & defenditur Augustinus à Roma.

8. & seqq. solvuntur objectiones.

1.
Status quæ-
stionis.

NON soli Arianæ exspoliavit Christi animam plenitudine sapientiæ, ut ex illius ignorantia probarent non habuisse summam, perfectissimamque divinitatem, & qui purum hominem illum esse commenti sunt Gnostici, Ebionitæ, Sociniani: verum etiam specialis sectæ quidam hæretici, quos appellaverunt ob perversum istud dogma *Agnoitas*, de quibus Codice ccxxx. Bibliothecæ Photius. Cum obscurioris nominis sint, non alios putandum est fuisse Agnoitas, quam *Corrupticolas*, de quibus egimus supra. Ad horum modo refutationem præmittimus duplicem esse scientiam, divinam scilicet, & humanam: hanc vero aut inditam, qualem habuit Adam; aut acquisitam studio, vel experimento comparatam; aut beatificam, quæ in intuitiva visione Dei sita est. Atque de scientia divina, quoniam à divinitate nequit sejungi, hac alibi demonstrata, ut iterum disceptemus videtur super vacaneum. Quare de humana Christi scientia dicturi, principio adversus Joannem de Ripa in iiii. Sent. disput.

xiv. & Hugonem Victorinum in libro de Sapientia Christi, demonstrabimus hanc necessario esse admittendam, neque Salvatorem nostrum sola divina scientia fuisse præditum: deinde vero de scientia Christi acquisita, ac postremo loco de ea, quæ beatorum spirituum propria est, disseremus.

PROPOSITIO I. Præter increatam divinamque scientiam fuit Christus exornatus perfectissima scientia infusa, & creata.

2.
Propositio 1.

DEMONSTRATUR I. ex vi. Synodo Generali, in qua, ut dicam proximo capite, definitum est duas esse in Christo *notitias impermixtas*, & duas voluntates. II. Probatur ratione. Assumpsit enim Verbum animam rationalem, quæ aut est sua natura substantia cogitans, aut ejus singularis proprietas est cogitare, & percipere. Habuit autem Christi anima omnem perfectionem; ideoque perfectam plenissimamque rerum omnium notitiam. Deinde Christus per intellectionem divinam atque increatam promereri non poterat, divinitas enim merendi incapax est; & consequenter meruit

Demonstratur ex vi. Synodo, & ex ratione.